
Απολογισμός της 10ετίας της Γυναίκας

(Περίληψη ομιλίας της κ. Αλίκης
Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου)

Κατ' αρχήν πρέπει να πούμε ότι είναι αναμφισβήτητα θετικός σε διεθνές επίπεδο. Εδημιούργησε γενική κινητοποίηση όλων των χωρών-μελών του ΟΗΕ για την πραγματοποίηση της ισότητας. Ακόμη, υπήρξε το κέντρισμα κινητοποίησης μικροτέρων ομάδων κρατών, ανάμεσα στις οποίες ιδιαίτερα μας ενδιαφέρουν η ΕΟΚ και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Έτσι σ' όλους αυτούς τους διεθνείς οργανισμούς ιδρύονται ειδικές επιτροπές μελέτης, συντάσσονται προγράμματα δράσης, διεθνείς συμβάσεις, οδηγίες (ντιρεκτίβες της ΕΟΚ). Ακόμη, υπάρχουν και σήμερα διεθνή όργανα που δικαιούνται να εξετάσουν την εφαρμογή της ισότητας στα Κράτη-Μέλη (αποτελεσματικότερο το Δικαστήριο του Λουξεμβούργου, για θέματα σχετικά με την εργασία).

Αλλά και σε εσωτερικό επίπεδο ο αντίκτυπος δεν ήταν μικρός από το 1975, έτος της Γυναίκας. Το νέο Σύνταγμα, τον ίδιο χρόνο, επέβαλε κάτω από την πίεση των γυναικών σωματείων και ιδίως του Συνδέσμου μας, την τροποποίηση των νόμων που περιέχουν ανισότητες. Ίδιως την τελευταία τριετία, σειρά νομοθετημάτων (1329/83 Οικογ. Δίκαιο, 1438/84 Ιθαγένεια, 1414/83 Ισότητα στις εργασιακές σχέσεις, 1483/84 προστασία των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις - άδεια γονέων, κ.α., κύρωση από την Ελλάδα σημαντικών διεθνών συμβάσεων κ.λπ.) βελτίωσε ριζικά τη θέση της Ελληνίδας. Η γενική αλλαγή ατμόσφαιρας από το 1975 είχε πολλές επιπτώσεις, αστάθμητες και μη. Ανάμεσα σ' αυτές ο ανοιχτός προβληματισμός πάνω σε θέματα που άλλοτε δεν τολμούσαν να θίξουν δημό-

σια οι ίδιες οι γυναίκες: βιασμός, βία στην οικογένεια, σεξουαλική ελευθερία, άμβλωση, κ.λπ. Ακόμη, προβολή και διάδοση νέας οπτικής για τη λύση παλιών προβλημάτων (π.χ. άδεια γονέων, επέκταση προστασίας άγαμης μητέρας κ.λπ.).

Εδώ πρέπει να τονιστεί ο πρωταρχικός ρόλος από την μια πλευρά των γυναικών επιστημόνων στη νέα θεώρηση των προβλημάτων που αφορούν τη γυναίκα σε όλους τους κλάδους (κοινωνιολογία, βιολογία, ψυχολογία, παιδαγωγική, εγκληματολογία, κ.λπ.), από την άλλη πλευρά των γυναικών που κατέχουν πια θέσεις λήψης αποφάσεων. Έτσι, δίκαια ο Ευρωβουλευτής Ivor Richard «αναγνώρισε πλήρως την αξία της εμπειρίας των γυναικών, που σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία και σε περίοδο κρίσης, δεν αρκέστηκαν σε διαμαρτυρίες αλλά πρότειναν και εισήγαγαν οι ίδιες τις μεταβολές».

Αυτά όλα όμως δεν σημαίνουν ότι οι ανισότητες καταργήθηκαν. Κάθε άλλο. Ακόμη η πλάστιγγα της μη αμειβόμενης εργασίας γέρνει πολύ προς την πλευρά της γυναίκας. Θεωρείται μάλιστα από πολλούς, ακόμη και σήμερα, όχι ως εργασία με οικονομική αξία, αλλά ως πράξη αγάπης και καθήκοντος. Δυστυχώς σε όλους τους τομείς δεν έχει ξεριζωθεί η θεσμοθετημένη παγκόσμια και κατοχυρωμένη σ' όλα τα κοινωνικά, πολιτικά και θρησκευτικά συστήματα, καταπίεση της γυναίκας.

Τεράστια είναι η επίδραση της ιδέας που σχηματίζει κάποιος για τον εαυτό του και κάθε κοινωνική ομάδα για τον εαυτό της στον πραγματικό ρόλο που θα παίξει καθένας και κάθε ομάδα στην κοινωνία. Βασικά

πρέπει όλες οι γυναίκες να «πειστούν ότι δεν είναι το ασχημόπαπο αλλά ο κύκνος της λίμνης», όπως έγραψε η Kris Rosenthal, καθηγήτρια του Brandeis University Ο φεμινισμός είναι αυτός που είχε αρχίσει να ραγίζει και τώρα πια συστηματικά θριμματίζει την απατηλή εικόνα για την γυναίκα που η ανδροκρατούμενη κοινωνία είχε επιβάλει σε όλους μας (άνδρες και γυναίκες). Η «θηλυκότητα» με την παραδοσιακή μορφή συγκροτήθηκε από τις αντιδράσεις (απαντήσεις) που η καταπίεση της γυναίκας εγέννησε. Η κατάκτηση της πραγματικής ισότητας πρέπει να είναι ο στόχος μας. Και θα πραγματοποιηθεί όσο περισσότερο και ταχύτερα αντιληφτούμε τις δυνατότητές μας, τις ικανότητές μας, την αξία της συμβολής μας στην κοινωνία και πόσο όλα αυτά συγκρούονται με την απατηλή εικόνα του δεύτερου φύλου που η ανδροκρατική κοινωνία έχει επιβάλει.

Η συνειδητοποίηση της αδικίας της γυναικείας σκλαβιάς θα αλλάξει θεμελιακά τη σκέψη και την ιστορία του κόσμου. Θα ανακατατάξει τους ρόλους όλου του πληθυσμού της Γης. Και θα αποτελέσει αποφασιστικό παράγοντα για την εξάλειψη της καταπίεσης και άλλων καταπιεσμένων κοινωνικών ομάδων ή χωρών γενικά και των συγκρούσεων και πολέμων που η καταπίεση και η αδικία γεννάει. Η γυναίκα ζητάει ισότιμη συνεργασία για ένα καλύτερο, δικαιότερο και ειρηνικό κόσμο. Και η 10ετία της γυναίκας συνετέλεσε σημαντικά στη συνειδητοποίηση αυτού του δικαιώματος και καθήκοντος της γυναίκας, πρώτα από την ίδια αλλά και από τους άντρες που κατέχουν ακόμη κατά κύριο λόγο την εξουσία